

בבית המשפט העליון

בש"פ 6214/12

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: יצחק דרורי

בקשה להארכת מעצר חמישית בתשעים ימים נוספים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד אפרת גולדשטיין

בשם המשיב: עו"ד נועם בונדר ועו"ד ליאור כהנא

תאריך הישיבה: ה' באלול התשע"ב (23.8.2012)

החלטה

לפני בקשת המבקשת להאריך את מעצרו של המשיב בפעם החמישית בתשעים ימים נוספים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים), מיום מתן ההחלטה או עד למתן פסק דין בעניינו בת"פ 10-12-19696 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, לפי המוקדם מביניהם.

רקע עובדתי

1. ביום 13.12.2010 הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום כנגד המשיב וכנגד תשעה נאשמים נוספים, המייחס להם סדרה של מעשי שוד, ניסיונות לשוד והתפרצויות בכל רחבי הארץ. כמו כן, הוגשו כתבי אישום נפרדים כנגד שני מעורבים נוספים בפרשה. בכתב האישום מיוחסות למשיב 12 עבירות, וביניהן: שוד לפי סעיף 402 (ב) לחוק העונשין; קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון שוד בחבורה לפי סעיף 403

סיפא לחוק העונשין; החזקת כלי פריצה לפי סעיף 410 (2) לחוק העונשין; והיזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

2. לפי כתב האישום, מסוף שנת 2009 ועד למעצרו בחודש נובמבר 2010, קשרו המשיב והנאשמים האחרים בפרשה קשר לכיצוע עבירות רבות של מעשי שוד אלימים והתפרצויות ביעדים שונים ברחבי הארץ. כתב האישום והעובדות הנצרכות לעניין נסקרו בהחלטות קודמות של בית משפט זה [ראו בהרחבה: בש"פ 6311/11 (טרם פורסם, 13.9.2011)], בעמודים 2-7 להחלטתו של השופט ח' מלצרן ולכן לא אשוב ואפרטם כאן. בתמצית ייאמר כי למשיב מיוחסים חמישה אישומים מתוך 22 האישומים שבכתב האישום, ובגדרם מיוחסת לו, בין היתר, מעורבות במעשה שוד ובמספר ניסיונות שוד בחבורה.

ההליכים המשפטיים עד כה

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את המשיב ואת יתר הנאשמים עד תום ההליכים נגדם. בבקשה טענה המבקשת כי יש בידיה ראיות לכאורה להוכחת המיוחס להם וכי קמה כנגדם עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, עקב החשש שהנאשמים יסכנו את ביטחון הציבור בכלל ואת ביטחון המתלוננים בפרשה בפרט. בנוסף נטען כי קיימת עילת מעצר סטטוטורית כנגד המשיבים מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) שכן ביצעו את העבירות בחבורה, תוך שימוש בנשק קר (סכין) ונשק הנחזה להיות אקדח אמיתי, וכן תוך שימוש באלימות רבה.

4. ביום 9.3.2011 קבע בית המשפט המחוזי (השופט ד' טגן) כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס למשיב וכן כי קיימת עילת מעצר בעניינו. בא-כוח המשיב הסכים למעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו תוך שמירת הזכות להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה לעצור את המשיב עד תום ההליכים, ובית המשפט המחוזי הורה על מעצרו כאמור. ביום 30.5.2011 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר בהחלטה למעצרו, אך ביום 6.6.2011 חזר בו מן הבקשה והיא נמחקה.

5. במהלך תשעת חודשי מעצרו הראשונים התקיימה הקראה של כתב האישום נגד המשיב, אך המשך הדיון התעכב נוכח בקשת באי כוחם של הנאשמים בפרשה עקב חומר החקירה הרב. ביום 10.4.2011 התקיים דיון בעניין המענה לכתב האישום, ולאחריו ניתנה לבקשת באי כוחם של הנאשמים דחייה נוספת למתן מענה מפורט לכתב האישום. ביום 5.6.2011 קבע בית המשפט כי על באי כוחם של הנאשמים להגיש מענה

מפורט לכתב האישום עד ליום 21.7.2011, תוך שמתח ביקורת על העיכוב בהגשת המענה המפורט. משלא הסתיים משפטם של המשיב ושל שאר המעורבים בפרשה בתוך תשעה חודשים, הורה בית משפט זה (בש"פ 6311/11, השופט ח' מלצר) ביום 13.9.2011 על הארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים, החל מיום 13.9.2011, או עד למתן פסק דין בעניינו. לאחר מכן נמשכה ההתדיינות בין הצדדים בנוגע לטענות באי כוח הנאשמים לפיהן לא הועברו אליהם חלק מחומרי החקירה ולכן לא ניתן לתת מענה מפורט לכתב האישום. ביום 28.12.2011 הורה בית משפט זה (בש"פ 8986/11, השופטת ע' ארבל) על הארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים, החל מיום 12.12.2011, או עד למתן פסק דין בעניינו. ביום 16.1.2012 קבע בית המשפט המחוזי כי דיוני ההוכחות בתיק יישמעו פעמיים בשבוע עד לפגרת הפסח, אולם בהמשך בוטלו לבקשת הצדדים מרבית מועדי ההוכחות שנקבעו, נוכח הליכי גישור שהתקיימו ומסיבות שונות אחרות. ביום 25.3.2012 קבע בית משפט זה (בש"פ 1696/12, השופט נ' הנדל) כי "קצב התקדמות המשפט איננו משביע רצון, בלשון המעטה" אך עם זאת קבע כי למשיב מיוחסת עמדה בכירה בחבורה שביצעה את העבירות המתוארות בכתב האישום וכי נוכח עברו הפלילי המחמיר, אין מקום לבחון שחרורו לחלופת מעצר. נוכח כך, הורה על הארכת מעצרו בתשעים ימים נוספים, החל מיום 10.3.2012 או עד למתן פסק דין בעניינו.

6. לאחר מכן התקיימו מספר ישיבות הוכחות בהן העיד עד המדינה בפרשה ונחקר בחקירה נגדית בידי בא כוחו של הנאשם 1 בכתב האישום, רוסלן אלקנייב (להלן: רוסלן). החקירה הנגדית לא הסתיימה, ובא כוחו של רוסלן הודיע כי נאלץ לנסוע לחו"ל. באי כוח הנאשמים האחרים התנגדו להקדמת החקירות הנגדיות אותן היו אמורים הם לערוך וכתוצאה מכך נדחה המשך החקירה הנגדית ליום 29.5.2012, וחקירה זו אכן התקיימה. בית המשפט קבע מספר מועדי הוכחות נוספים לאחר פגרת הקיץ, וכן הורה לצדדים לרשום לעצמם כי החל מיום 21.1.2013 ועד לסוף חודש יולי 2013 יתקיימו דיונים בתיק פעמיים בשבוע. ביום 26.6.2012 קבע בית משפט זה (השופט י' עמית) (להלן: החלטת השופט עמית) כי יש ממש בטענת הנאשמים בפרשה כי אם המשפט לא יסתיים בהסדרי טיעון, יהיה צורך בלפחות חמש הארכות מעצר נוספות וכי התקדמותו האיטית של ההליך מטה את נקודת האיזון לעבר הנאשמים ושיקולי החפות והחירות. בהתייחס למשיב ציין השופט י' עמית כי:

"לא אכחד כי התלבטתי עד מאוד בעניינו של דרורי, שנדון בשעתו ל-12 שנות מאסר, ודומה כי מעשי שוד ופריצה הם בבחינת תורתו-אומנותו. עם זאת, בהתחשב בכך שחלפו כמעט כעשרים חודשים בהם הוא שוהה

במעצר, ובהתחשב בגילו, דומה כי הגיעה העת לבחון אפשרות לחלופת מעצר גם לגביו. אשר על כן, אני מורה על הגשת תסקיר מעצר לגביו, ועניינו יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך בחינת חלופת מעצר "הדוקה" בתנאים מגבילים כפי שימצא לנכון."

כן קבע השופט י' עמית בנוגע לבקשה להארכת מעצרים של חמשת המעורבים בפרשה (ובניהם המשיב) בה דן:

"סיכומו של דבר שאני דוחה את בקשת המדינה להארכת מעצרו של המשיבים ל-90 יום נוספים. בכפוף לאמור לעיל, אני מאריך מעצרו של כל המשיבים עד למתן החלטה לגבי חלופות המעצר של כל אחד מהם, כפי שייקבעו על ידי בית המשפט המחוזי."

מאז שניתנה החלטת השופט עמית התקיימו שתי ישיבות הוכחות נוספת והסתיימה החקירה הנגדית של עד המדינה על ידי בא כוחו של רוסלן.

7. ביום 26.7.2012 הוגש תסקיר בעניינו של המשיב (להלן: התסקיר הראשון), ממנו עולה כי למשיב דפוסי חשיבה והתנהגות עברניים מופנמים וכי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות פורצת גבולות וחוק. שירות המבחן התרשם גם כי בת זוגו של המשיב, שהוצעה כמפקחת "תתקשה להוות דמות סמכותית ומציבת גבולות עבורו". נוכח כך קבע שירות המבחן כי אינו ממליץ על חלופת המעצר שהוצעה וכי "קיים קושי להעריך יכולתו של יצחק [המשיב - י.ד.] לעמוד בגבולות של כל חלופה שתוצע". ביום 14.8.2012 הוגש תסקיר נוסף בעניינו של המשיב (להלן: התסקיר השני) ובו צויין כי שירות המבחן סבור שאף אם יתווסף ערב נוסף לפיקוחה של בת זוגו של המשיב, לא יהיה בכך כדי להוות חלופת מעצר מתאימה.

8. ביום 20.8.2012 התקיים דיון בעניינו של המשיב בבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בית המשפט (השופטת נ' נצר) ציין כי בעקבות הגשת התסקיר הראשון ביקש המשיב לנסות ולהציע ערב נוסף לצד הפיקוח המוצע של בת זוגו, אך ערב כזה לא הוצע. בית המשפט ציין עוד כי המשיב טען שלפי החלטת השופט עמית לא ניתן להאריך את מעצרו כיוון שבקשת המבקשת להארכת המעצר נדחתה, ולכן יש להורות על שחרורו גם ללא קיומה של חלופת מעצר מספקת. בית המשפט המחוזי קבע כי החלטת השופט עמית "עשויה ליצור חלל מסוים" שכן בקשת המבקשת להאריך את מעצרו של המשיב נדחתה, אך עם זאת הוארך מעצרו עד למתן החלטה לגבי חלופת המעצר בעניינו תוך הדגשה כי חלופה כזו נדרשת להיות "הדוקה". בית המשפט ציין בהקשר

זה כי אין מחלוקת על כך שהמשיב אינו מציע בשלב זה חלופת מעצר, כל שכן חלופה הדוקה. לפיכך, קבע בית המשפט כי שחרורו של המשיב אינו מוצדק וסביר נוכח עברו הפלילי המכביד של המשיב ונוכח חומרת המעשים המיוחסים לו. בית המשפט קבע אם כן כי ניתן לראות במשיב כ"נאשם שעומד להשתחרר ממעצר" לפי סעיף 62א לחוק המעצרים. נוכח כל זאת הורה בית המשפט המחוזי על הארכת מעצרו של המשיב לתקופה שלא תעלה על 72 שעות בכדי לאפשר למבקשת להגיש לבית משפט זה בקשה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק המעצרים (להלן: החלטת השופטת נצר).

9. יצויין כי ביום 22.8.2012 התקיים דיון בעניינו של רוסלן בבית המשפט המחוזי בבאר שבע (מ"ת 10-12-19742) סיומו קבע בית המשפט (השופטת נ' נצר) כי החלופה שהוצעה בעניינו של רוסלן, במסגרתה ישהה במעצר בית מלא במרחק גיאוגרפי ניכר מביתו, יהיה אזוק באיזוק אלקטרוני ויהיה נתון תחת פיקוחם של ארבעה מפקחים, יש בה כדי לתת מענה ראוי למסוכנותו. בית המשפט עיכב את ביצוע החלטתו ב-48 שעות, לבקשת המשיבה, בכדי לאפשר לה בחינת אפשרות הגשת ערר על ההחלטה לבית משפט זה. (להלן: ההחלטה בעניין רוסלן).

מכאן הבקשה שלפני.

נימוקי הבקשה

10. המבקשת – באמצעות באת כוחה, עו"ד אפרת גולדשטיין - טוענת כי משלא הציע המשיב חלופת מעצר וביקש להשתחרר בתנאים מגבילים בלבד, ברי כי לא נמצאה חלופת מעצר "הדוקה" כפי שנדרש בהחלטת השופט עמית ולכן לא ניתן לשחררו. המבקשת מדגישה כי שחרורו של המשיב ללא כל חלופת מעצר לא יוכל לאיין את מסוכנותו הרבה. המבקשת טוענת בהקשר זה כי המשיב הוא "המוח" מאחורי האירועים המיוחסים לו בכתב האישום, כי עברו הפלילי מכביד וכי הוא ריצה בעבר עונשי מאסר ארוכים בגין ביצוע עבירות דומות לאלה המיוחסות לו כעת. המבקשת מציינת כי מסוכנותו הרבה של המשיב נלמדת גם מהאמור בתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו. המבקשת מוסיפה וטוענת כי על אף שהתיק בעניינו של המשיב לא מתנהל בקצב המיטבי, משלא הוצעה חלופת מעצר, יש להאריך את מעצרו. המבקשת מוסיפה וטוענת כי שחרורו של המשיב ללא תנאים מגבילים תוביל לריקון החלטת השופט עמית מתוכן. המבקשת מציינת גם כי לעת הזו קבועים שלושה מועדי הוכחות בתיק בחודש דצמבר, ושלושים מועדים נוספים בחודשים ינואר-יוני 2013. נוכח כל זאת עותרת המבקשת להארכת מעצרו של המשיב כאמור לעיל.

11. המשיב – באמצעות באי כוחו, עו"ד נועם בונדר ועו"ד ליאור כהנא – טוען כי טענות המבקשת הן בגדר תרתי דסתרי, שכן אם משמעות החלטת השופט עמית אינה שעל המערער להשתחרר לאחר בחינת אפשרות שחרורו לחלופה, הרי שעל המבקשת היה להגיש ערר על החלטת השופט נצר. כיוון שערר כזה לא הוגש, הרי שגם המבקשת מסכימה שמשמעות החלטת השופט עמית היא סיום מעצרו של המשיב. המשיב טוען כי בהחלטת השופט עמית אמנם נאמר כי יש לבחון "חלופה הדוקה", אך אפשר לכלול בגדרי חלופה כזו גם מעצר בית ללא פיקוח המלווה בפיקדון משמעותי. יתרה מכך, המשיב גורס כי יש לפרש את החלטת השופט עמית לטובתו על פי כללי הפרשנות הנוהגים בדין הפלילי, ולכן ובמיוחד נוכח גילו המתקדם ומצב בריאותו הקשה, טוען המשיב כי יש לשחררו ממעצר באופן מיידי. המשיב מוסיף וטוען כי ההליך בעניינו מתנהל באופן איטי ביותר, וכי על אף שחלקו בפרשה מינורי באופן יחסי הוא היחיד מבין המעורבים שנותר במעצר. המשיב מצייין בהקשר זה כי בהליך צפויים להעיד כמאה עדים שרובם אינם קשורים לעניינו, וכי ההליך לא צפוי להסתיים גם לאחר מאה המועדים הקבועים בתיק. המשיב טוען גם כי שככל שתקופת המעצר מתארכת, חשיבותו של עברו הפלילי כנימוק להותרתו במעצר פוחתת. נוכח כל זאת, מבקש המשיב כי בית משפט זה יורה על שחרורו בתנאים שלא יכללו מעורבות של מפקח שכן אין ביכולתו של המשיב להציע מפקחים.

תשובת המבקשת

12. המבקשת מציינת כי היא שוקלת כעת הגשת ערר על ההחלטה בעניין רוסלן. המבקשת טענה עוד כי היא סבורה שבית המשפט המחוזי רשאי היה להאריך באופן זמני את מעצרו של המשיב לפי סעיף 62א לחוק המעצרים וזאת נוכח תכליתו של הסעיף. כן טענה המבקשת כי המושג "חלופת מעצר הדוקה" בו השתמש השופט עמית אינו סובל את שחרור העצור ללא פיקוח אנושי.

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינתי בבקשה על כל נספחיה ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפני, החלטתי לקבל את הבקשה ולהאריך את מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים החל מהיום, 23.8.2012.

14. כידוע, הכלל הוא כי נאשם המצוי במעצר ישוחרר עם חלוף תשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום נגדו אם טרם הסתיים ההליך המשפטי בעניינו ואילו החריג לכלל הוא הארכת המעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. חרף זאת, ישנן נסיבות בהן יורה בית משפט זה על הארכת מעצרו של נאשם למרות התמשכות ההליכים בעניינו, וזאת תוך בחינת חומרת העבירות המיוחסות לו והמסוכנות הנשקפת ממנו לציבור לצד שיקולים כבדי משקל נוספים כגון הכבדה על מיצוי ההליך המשפטי עקב חשש להימלטות מפני אימת הדין או שיבוש מהלכי משפט והשפעה על עדים. לפיכך, כאשר דן בית משפט זה בשאלת הארכת מעצרו של נאשם מעבר לתשעת החודשים, עליו לשקול שני שיקולים מרכזיים: הראשון, קצב התנהלות ההליך המתנהל בעניינו של הנאשם והצפי לסיומו; השני, מסוכנותו של הנאשם וההכבדה האפשרית על המשך ניהול ההליך במידה וישוחרר לחלופת מעצר [ראו למשל: בש"פ 663/12 מדינת ישראל נ' דרי (טרם פורסם, 26.1.2012), בפסקה 11 להחלטתי].

15. במקרה דנא, אין ספק בדבר מסוכנותו של המשיב שעברו הפלילי מלמד, לדבריו של השופט י' עמית כי "מעשי שוד ופריצה הם בבחינת תורתו-אומנותו". עם זאת, אין גם מחלוקת על כך שההליך בעניינו של המשיב מתנהל בקצב שאינו משיב רצון, במידה לא מבוטלת עקב התנהלותם של באי כוחם של הנאשמים בפרשה. כך או כך, מהחלטת השופט עמית עולה כי יש לבחון את אפשרות שחרורו של המשיב לחלופת מעצר "הדוקה" וחלופה כזו לא הוצעה בידי המשיב. בנסיבות אלה ונוכח עברו הפלילי העשיר של המשיב, המעשים המיוחסים לו והתסקירים השליליים למדי שנערכו בעניינו, סבורני כי על אף גילו המתקדם של המשיב, לא ניתן לשחררו כעת לחלופת מעצר שלא תכלול מפקחים שיוודאו כי לא יפר את תנאי שחרורו לאורך כל שעות היממה.

16. בנוסף אציין, מבלי להביע כל עמדה בנוגע להחלטה בעניין רוסלן, כי עיון בהחלטה זו מלמד כי בעניינו של רוסלן הוצעה חלופת מעצר הכוללת את השמתו של רוסלן במעצר בית מלא במרחק ניכר ממקום מגוריו, ארבעה מפקחים שהתחייבו לפקח עליו "מסביב לשעון" ואת אזיקתו באיזוק אלקטרוני. חלופה כזו לא הוצעה בעניינו של המשיב, ומכאן שאין בהחלטה בעניין רוסלן כדי להביא למסקנה כי יש לשחרר את המשיב אף בלא שתוצע חלופת מעצר.

17. נוכח כל זאת, החלטתי להיעתר לבקשה ולהורות על הארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים החל מיום 23.8.2012, או עד למתן פסק דין בת"פ 19696-12-10 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, לפי המוקדם מביניהם. במידה שבמהלך תקופה זו תמצא

חלופת מעצר "הדוקה" ומתאימה, יוכל המשיב לפנות לבית המשפט המחוזי בבקשה לשחררו לחלופת מעצר, ובית המשפט המחוזי הנכבד יכריע בבקשה לפי שיקול דעתו.

18. סוף דבר: הבקשה התקבלה, כאמור בסעיף 17 לעיל.

ניתנה היום, ה' באלול התשע"ב (23.8.2012).

ש ו פ ט